

МАТЕРІАЛИ

**VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**“НАУКА і
ОСВІТА ‘2004’”**

10-25 лютого 2004 року

МАТЕРІАЛИ

**VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
“НАУКА і ОСВІТА ‘2004’”**

10-25 лютого 2004 року

**Том 40
СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ
РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ**

**Дніпропетровськ
Наука і освіта
2004**

Головний редактор:

Скідан Сергій Олександрович – доктор педагогічних наук, професор, зав. каф. педагогіки і іноземних мов Криворізького економічного інституту КНЕУ.

Рецензенти:

кафедра педагогіки і іноземних мов Криворізького економічного інституту КНЕУ (завідувач кафедри - проф. Скідан С.О.).

Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції “Наука і освіта ‘2004”. Том 40. Стратегічні напрями реформування системи освіти. - Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2004. - 74 с.

ISBN 966-7191-92-3

У збірнику містяться матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції “Наука і освіта ‘2004” із стратегічних напрямків реформування системи освіти.

Для студентів, аспірантів та викладачів вузів.

Прокопенко А.І.

Центр інформаційних технологій

Харківського державного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди
ЗАСОБИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У Національній доктрині розвитку освіти зазначено, що пріоритетними напрямками модернізації освіти є її особистісна орієнтація, постійне підвищення якості, оновлення змісту, форм організації педагогічного процесу. У виступах делегатів II Всеукраїнського з'їзду працівників освіти (М.В. Багрова, І.Ф. Прокопенка та інших) мова йшла про необхідність розробки регіональних програм, в яких окрім загальнодержавного буде й регіональне замовлення. Це дасть можливість кожному освітньому закладу розробити власну програму як підґрунтя для майбутнього розвитку.

Аналіз Заходів модернізації вищої педагогічної освіти, розроблених ректоратом ХДПУ ім. Г.С. Сковороди, показав, що вони спрямовані на виконання стратегічних напрямів, визначених програмою “Вчитель”, “Національною концепцією розвитку освіти України у XXI столітті”. У відповідності до Заходів, на усіх факультетах університету було розроблено програми використання матеріалів з'їзду. Так, на факультеті психології та соціології програма включала організацію вивчення матеріалів з'їзду викладачами, співробітниками і студентами факультету ті її використання у педагогічному процесі.

Особливої уваги було приділено таким питанням:

1. Оволодіння студентами, викладачами і співробітниками комп'ютерною технікою. Всі випускники факультету мають отримати посвідчення користувачів персонального комп'ютера.

2. Організація педагогічного процесу на основі проектування індивідуальної траєкторії професійного становлення кожного студента через індивідуальні графіки, проведення тижнів психології та соціології, залучення студентів до науково-дослідницької діяльності, організація огляду студентських наукових робіт, наукових олімпіад тощо.

3. Здійснення педагогізації та психологізації навколишнього середовища через реалізацію зв'язків із закладами освіти м. Харкова та області.

Державна програма “Учитель” була вивчена й обговорена на засіданнях кафедр і Ради факультету. За результатами обговорення було складено план заходів з її реалізації, в основу якого покладено концепцію підготовки спеціалістів на факультеті. Згідно з п. 3. 1 програми “Учитель” протягом 2002–2005 рр. здійснюється аналіз та прогнозування державної потреби у педагогічних кадрах, в тому числі з психології, педагогіки, соціальної педагогіки за допомогою соціологічних досліджень, вивчення професійно значимих якостей педагога і психолога, професійних інтересів тощо.

Робота з удосконалення змісту освіти і форм навчально-методичної роботи на факультеті ведеться постійно, в основному, через завідувачів кафедр і викладачів. Вона складається із:

- оновлення робочих програм з навчальних дисциплін, розробки спекурсів і спецсемініарів;
- впровадження концепції особистісно-орієнтованого навчання й

виховання через підготовку курсових і дипломних робіт, наукові дослідження, розв'язання студентами перспективних наукових проблем, внесення до навчального плану варіативної частини, розширення міжпредметних і міжциклових зв'язків, створення інтегрованих дисциплін.

Кафедра соціальної педагогіки, входить до складу факультету психології та соціології. Вона забезпечує вивчення студентами дисциплін "Соціальна педагогіка", "Соціальна педагогіка та соціальна робота", які є обов'язковими у підготовці майбутнього вчителя. Концепція функціонування кафедри ґрунтується на загальнофакультетській концепції, що передбачає здійснення особистісно-орієнтованої освіти, поступового переходу від знаннєвої парадигми до культурологічної і гуманістичної, участі в педагогізації навколишнього середовища.

Растрігіна А.М.

Кіровоградський державний педагогічний університет ім. В.Винниченка
**ІДЕЇ ВІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ
ОСВІТИ УКРАЇНИ**

Шкільне виховання в нашій країні довгий час перебувало під могутнім ідеологічним пресом. У зв'язку з цим реформування системи освіти зустрічається з великими труднощами, насамперед, з стійкими стереотипами, сформованими у свідомості декількох поколінь педагогів (як учених, так і практиків). Одним із таких стереотипів є упереджене ставлення до теорії вільного виховання як утопічного напрямку педагогіки, ідеї якого не придатні для застосування у масовій педагогічній практиці. Подолання цього стереотипу відбувається дуже повільно, через що сподіватися на масштабні зміни у демократизації виховання можна лише через деякий час. Проте тенденції гуманізації освіти, розширення простору вільного вибору та самореалізації дітей можна спостерігати вже зараз у діяльності багатьох шкіл і педагогічних колективів.

Особистісно-центровані виховні системи, як правило, створюються поза державною системою освіти, у нових типах навчально-виховних закладів. Аналіз досвіду діяльності авторських шкіл свідчить, що спільною для них є орієнтація на розвиток у дітей здатності до самовизначення і самореалізації, на розвиток їх індивідуальних задатків і нахилів, виховання почуття власної гідності. Особливе полягає у залежності шляхів досягнення намічених цілей від світоглядних орієнтацій учителів, учнів і батьків, від їхнього рівня можливостей і потреб, традицій школи, особистості лідера. Це й визначає своєрідні для кожної школи шляхи гармонізації зовнішніх і внутрішніх умов розвитку дітей. Слід зауважити, що авторські школи, як правило, не ставлять перед собою мету виховання внутрішньо вільної людини. Однак імпліцитно вільна особистість передбачається як ідеал у виховних системах цих шкіл.

Аналіз шляхів та умов організації виховання в авторських школах свідчить, що в них тісно чи іншою мірою реалізуються ідеї вільного виховання, наповнені новим змістом, адаптовані до сучасних умов. Намагаючись, іноді на інтуїтивному рівні, реалізувати особистісно-орієнтований підхід до виховання, новаторські школи демонструють інваріант-

ЗМІСТ

Алексеевко Т.А., Немкова Є.В., Сушанко В.В., Шиба О.В.

Організаційно-методичні проблеми управління якістю освіти в умовах кредитно-модульної організації навчального процесу	3
Бідюк Н.М. Неперервна освіта у європейському контексті	5
Вільчинська Т.В. Роль гуманізації освіти в процесі інтелектуалізації суспільства	6
Гаврилов О.В. Деякі проблеми вищої освіти в Україні і можливі шляхи їхнього рішення	8
Гайдаржийська Л.П. Проблема навчання дошкільників на сучасному етапі	9
Годлевский Л.С., Новиков В.П. Идентификация характеристик оператора в эргатической системе	10
Головченко Г.Т., Шаповалова Н.С. Проблеми та перспективи шкільної освіти у сучасному світі	13
Грицьких О.В., Проказа О.Т. Деякі прогностичні особливості педагогіки XXI століття	15
Гушак Ж.М. Гуманізація освіти – основний стратегічний напрям її реформування	17
Жилік В.Д., Жилік О.В. Формування практичного розуму цілеспрямованого учня в умовах профільного навчання та роботи в системі МАН України	18
Жуков С.О., Скідан С.О., Калініченко В.О. Морально-етичні проблеми сучасної вищої освіти	19
Зайка О.В. Аспекти професійної гуманістичної підготовки педагога	20
Зданевич Е.В. Проблемы индивидуализации обучения на современном этапе развития педагогики на Украине	22
Коломієць А.М., Коломієць Д.І. Дидактичні проблеми вищої природничо-математичної освіти	25
Колосовська В.О. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів в контексті особистісно орієнтованої моделі освіти	26
Комарова О.А. Основні напрямки реформування професійної освіти..	28
Корнієнко Л.М. Нові освітні технології в навчальному процесі	30
Лаврова І.І. Аргентинський шлях реформування освітньої системи у 90-ті роки XX століття	31
Ландсман В.А. Модель зовнішнього стандартизованого тестування навчальних досягнень учнів в Україні	33

Литвина Ю.С. Біологічне та соціальне в сутності людини: педологічний аспект	35
Мак О.Р. Проблемні аспекти вищої освіти перехідної економіки України	36
Малихіна В.М. Управлінська підтримка інноваційної діяльності закладів освіти в умовах великого міста	37
Мартиненко Н.М. Український ідеал людини та проблеми виховання	39
Маслій Р.В. Використання соціоніки в якості “інструмента” гуманізації освіти	41
Нікітенко Ю.В. Роль педагогічних технологій в освіті	42
Пальшкова І.О. Особливості формування професійно-педагогічної культури майбутніх педагогів	43
Проказа А.Т., Хмель В.П. Педагогический принцип гуманизма и проблема его реализации	46
Прокопенко А.І. Засоби модернізації вищої педагогічної освіти	48
Растрігіна А.М. Ідеї вільного виховання у контексті реформування освіти України	49
Ревенко Н.Г., Шаповалова С.І. Європейська інтеграція України і проблеми реформування вищої школи	51
Свистунова Т.М. Нові напрямки освіти батьків з формування інформаційної культури дітей	52
Смоквін В.Д., Смоквіна І.В. Ноосферна освіта в стратегії стійкого розвитку суспільства в новому тисячолітті	55
Соловей М.С., Бересток О.В. Освіта дорослих – новий досвід	57
Соловійова Р.П. Розвиток освіти в Україні	58
Степанюк А.В., Галян О.В. Конструювання змісту пропедевтики природничих знань школярів	59
Шевчук К.Д. Інтеграція в змісті освіти вищої школи	61
Шмелькова Г.М. Основні проблеми сучасної освіти	63
Шпак В.П. Реабілітаційна педагогіка – новий напрямок педагогічної науки	64
Шупта О.В. Розвиток творчого підходу до професійної діяльності майбутніх перекладачів в умовах інформатизації освіти	66
Шуригін Є.Г., Шуригіна Л.С. Синергетика в системі педагогічної освіти	68
Южакова О.І. Значення системного мислення для формування нового світогляду і глибинного розуміння проблем людства	69

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

“НАУКА І ОСВІТА ‘2004’”

10-25 лютого 2004 року

Том 40

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Відповідальний редактор *Біла К.О.*

Технічний редактор *Плакуца Л.О.*

Здано до друку 12.02.04. Підписано до друку 18.02.04.

Формат 60x84 1/16. Спосіб друку - різнограф.

Умов.друк.арк. 6,94. Тираж 100 прим.

Надруковано на поліграфічній базі видавництва “Наука і освіта”

Свідоцтво про державну реєстрацію ДП № 64-Р від 24.05.2001 р.

49000, м. Дніпропетровськ, вул. Столярова, 8, офіс 212

тел. (056) 370-13-13, (0562) 35-78-19, 34-29-61

